

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ТАЪЛИМ, ФАН ВА
ИННОВАЦИЯЛАР ВАЗИРЛИГИ**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ИҚТИСОДИЁТ УНИВЕРИСТЕТИ

“СТАТИСТИКА” КАФЕДРАСИ

Кўлёзма ҳуқуқида

УДК: 31:338.48 (575.1)

ЮНУСОВА КОМОЛА КОМИЛ ҚИЗИ

Ўзбекистонда халқаро туризм ривожланишини статистик ўрганиш

70410801– Статистика (тармоқлар ва соҳалар бўйича)
мутахассислиги бўйича

магистр академик даражасини олиш учун ёзилган

ДИССЕРТАЦИЯ

Илмий раҳбар:

И.ф.б.ф.д., доц. Б.Акбарова

ТОШКЕНТ – 2023

Магистрлик диссертация иши “Статистика” кафедрасида дастлабки ҳимоядан ўтган.

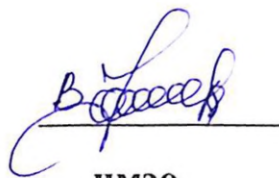
_____ -сонли баённома “ _____ ” _____ 2023 й.

Кафедра мудири: Аюбжонов А.Х.

ИМЗО

Илмий раҳбар: Акбарова Б.Ш.

ИМЗО

Талаба: Юнусова К.К.

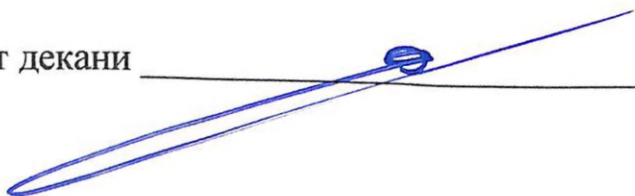
ИМЗО

сана

Диссертация Молия ва бухгалтерия ҳисоби факультетида 2023 йил
“ 23 ” _____ 05 _____

№ MSI-01/5 рақами билан рўйхатга олинган.

Факультет декани _____ проф. и.ф.д. А.У. Бурханов

МУНДАРИЖА

Аннотация.....	5
Келтирилган жадваллар рўйхати.....	7
Келтирилган расмлар рўйхати.....	8
Келтирилган қисқартмалар.....	9
КИРИШ.....	10
Диссертация мавзусининг асосланиши ва унинг долзарблиги.....	11
Тадқиқотнинг мақсади ва вазифалари.....	11
Тадқиқотнинг асосий муаммолари ва саволлари.....	12
Тадқиқотнинг объекти ва предмети.....	12
Тадқиқотнинг илмий янгилиги.....	12
Диссертация таркибининг қисқача тавсифи.....	13
1 Халқаро туризм ривожланишини ўрганишнинг назарий	14
боб услубий асослари.....	
1.1. Туризм соҳасини мамлакат иқтисодиётида тутган ўрни.....	14
1.2. Халқаро туризм соҳасини ривожланиш босқичлари ҳамда	21
олимларнинг илмий-назарий қарашлари шарҳи.....	
1.3. Ўзбекистонда халқаро туризмнинг ривожланишини меъёрий -	26
ҳуқуқий ҳужжатлар шарҳи.....	
2- Ўзбекистонда халқаро туризмни ривожланиш ҳолатининг	31
боб статистик тадқиқот методологияси.....	
2.1. Халқаро туристик маълумотларни тўплаш жараёни.....	31
2.2. Таҳлил учун қўлланиладиган усуллар.....	32

2.3.	Халқаро туризмда статистик ҳисоботларни такомиллаштириш масалалари.....	33
3	Ўзбекистонда халқаро туризм ривожланиши йўналишлари ва боб прогнози.....	39
3.1.	Ўзбекистонда халқаро туризм ривожланишини динамика таҳлили	39
3.2.	Ўзбекистонда халқаро туризм ривожланишининг прогнози	50
	Хулова ва таклифлар.....	60
	Фойдаланилган адабиётлар.....	63
	Иловалар.....	65

Аннотация

Ушбу диссертацияда Ўзбекистон Республикасининг халқаро ташкилотлар ва хорижий давлатлар билан туризм соҳасида алоқалар ўрнатиши ва ривожлантириши, мамлакатимизга туристлар оқимининг кириб келишини кўпайтириш, сайёҳларга хизмат кўрсатиш мақсадида барча керакли шарт – шароитларни яратиш, хизмат сервис кўрсатиш сифатини яхшилаш ҳамда манавият - маданиятини ошириш, чет эл мамлакатларидаги туризм сайёҳат соҳасини давлат сиёсати доирасидан чора тадбирларни тартибга солишнинг мазмун моҳияти, туризм соҳасида давлат сиёсатини устувор йўналишлари, усуллари ва методлари, соҳани ривожлантиришнинг асосий тамойиллари ва рақобатчилик муҳитини шакллантириш йўналишлари, туризм соҳасини давлат томондан тартибга солиш босқичлари, инструментлари, воситалари ҳамда туризм индустрияси ривожланишини янада кўллаб-қувватлаш даражалари бўйича омиллари тадқиқ қилинган.

Калит сўзлар: туризм фаолияти, миллий иқтисодиёт, савдо- сотик фаолияти, диверсификация, тадбиркорлик, стандарт, ҳамкорлик, тажриба, ҳуқуқий асослар, хавфсизлик, ҳуқуқий иқтисодий база

Annotation

Uzbekistan in this dissertation Republic of international organizations and foreign countries with tourism in the field connections installation and develop, to our country tourists entering the stream to come increase, to tourists service creating all the necessary conditions for the purpose of showing, service service show and improving the quality spirituality - culture increase, content and essence of the regulation of measures and measures in the field of tourism in foreign countries from the framework of state policy, priority directions, methods and methods of state policy in the field of tourism, the main principles of the development of the field and directions for the formation of a competitive environment, stages, instruments, means of state regulation of the tourism field and the factors on the levels of further support for the development of the tourism industry were researched.

Key words: tourism activity, national economy, trade activity, diversification, entrepreneurship, standard, cooperation, experience, legal basics, safety, legal - economic base

КИРИШ

Бугунги кунда туризм энг машҳур ва даромадли бизнес соҳаларидан бирига айланди. Йил давомида одамлар ўз таътилларини диққат билан режалаштиришади ва кейин дунёнинг турли бурчакларига саёҳат қилиш учун чипталар сотиб олишади.

Нима учун одамлар саёҳат қилишади? Кимдир шунчаки дам олиш, денгизда сузиш ва қуёшда чўмилиш учун, кимдир ўз уфқларини кенгайтиришни хоҳлайди. Бундай сайёҳлар, одатда, кўп вақтларини маданий ёдгорликлар ва меъморий объектларни зиёрат қилишга бағишлайдилар.

Ўзини маънавий бойитиш учун саёҳатга чиққанлар ҳам бор. Бундай одамларнинг сайёҳлик дастури маҳаллий зиёратгоҳларни зиёрат қилиш, ўз-ўзини ривожлантириш бўйича тренинглари, ёга ва медитацияни ўз ичига олиши мумкин.

Ҳар қандай сўров учун, албатта, тегишли йўналишлар ва яшаш шароитларини таклиф қиладиган туризм йўналиши бўлади. Бу жуда қулай ва одамлар ҳаётига керакли хилма-хилликни олиб келади, лекин ҳар доим ҳам шундай эмас эди.

Аслида, туризм бизнес соҳаси сифатида жуда янги ҳодисадир. Дунёдаги биринчи сайёҳлик компаниясини фақат 19-аср бошларида британиялик Томас Кук очган. Бунгача сайёҳлар фақат ўз йўналишлари бўйлаб ва мустақил равишда кўнгил очиш мақсадида саёҳат қилишган. Шунга қарамай, ҳаёт тарзини вақтинчалик ўзгартириш зарурати одамлар орасида жуда узок вақтдан бери мавжуд эди. Бунга ишониш қийин, аммо милоддан аввалги IV асрда мисрликлар турли шаҳарларга ва пирамидалар қурилган жойларга саёҳат қилишган ҳамда, бу ҳали ривожланган йўл тармоғи мавжуд бўлмаган ва транспорт воситалари жуда ибтидоий бўлган бир пайтда содир бўлди. Одамларнинг саёҳатга бўлган иштиёқи шунчалик кучли эди! Йиллар ўтиши билан у кичрайиб қолмади, шунинг учун бугун ҳаммамиз дунёнинг исталган